

Кърт Вонегът
Харисън Бержерон

Годината беше 2081-а и най-накрая всички бяха равни. Бяха равни не само пред Бога и законите. Бяха равни във всяко едно отношение. Никой не беше по-умен от никой друг. Никой не изглеждаше по-добре от никой друг. Никой не беше по-силен и по-бърз от никой друг. Цялото това равенство се дължеше на 211-а, 212-а и 213-а поправки на Конституцията и неуморната бдителност на агентите на Генералния затруднител на Съединените щати.

Въпреки това някои неща от живота не бяха съвсем наред. Април, например, все още караше хората да полудяват, заедно все още не настъпва пролетта. Именно в този дъждовен месец хората на Главния затруднител откараха четиринайсетгодишния син на Джордж и Хейзъл Бержерон, Харисън.

Събитието беше трагично, без съмнение, но Джордж и Хейзъл не можеха да се замислят върху него кой знае колко задълбочено. Хейзъл притежаваше нормална средна интелигентност, което пък означаваше, че тя не можеше да мисли за нищо, освен на кратки изблици. А Джордж, чиято интелигентност бе доста над средната, имаше в ухото си малко радио за умствени смущения. Законът го задължаваше да го носи през цялото време. Беше настроено на вълните на правителствения предавател, който на всеки двайсетина секунди изпращаше някакъв рязък звук, който да пречи на хората като Джордж да се възползват от умовете си.

Джордж и Хейзъл гледаха телевизия. По бузите на Хейзъл имаше сълзи, но в момента тя не помнеше защо са те.

На телевизионния екран се виждаха балерини. В главата на Джордж прокънтя звънец. Мислите му се разбягаха панически, като крадци от алармена инсталация.

– Това беше хубав танц – отбеляза Хейзъл. – Който току-що видяхме.

– М-м? – попита Джордж.

– Този танц – повтори Хейзъл. – Хубав беше.

– Аха – кимна Джордж. Опита се да помисли малко за балерините. Всъщност, не бяха особено добри – не по-добри от който и да било друг на тяхно място. Бяха натоварени с тежести от кантари и оловни сачми, а лицата им бяха маскирани, така че никой, успял да зърне изящен жест или красиво лице, да не се почувства като нещо, което котката е домъкнала от улицата. През ума му мина беллата мисъл, че може би балерините не трябва да имат изкуствени затруднения, но не можа да стигне много далече в мислите си, защото ги прекъсна следващият звънтеж.

Джордж се сепна. Две от осемте балерини също се сепнаха.

Хейзъл забеляза сепването му. Тъй като тя нямаше умствено затруднение, трябваше да попита Джордж какъв е бил последният звук.

– Звучеше, като че ли някой удря бутилка за мляко с чукче – отговори той.

– Трябва да е много интересно да чуваш всички тези звуци – каза Хейзъл с лека завист. – Всичките неща, които измислят...

– Хъм – обади се Джордж.

– Само че, ако бях Генерален затруднител, знаеш ли какво щях да направя? – попита Хейзъл. Тя всъщност много приличаше на Генералния затруднител – една жена, на име Даяна Муун Глампърс. – Ако бях Даяна Муун Глампърс, щях в неделя да ви пускам камбанен звън. Нещо като почит към религията.

– Ако е само камбанен звън – отбеляза Джордж, – ще мога да мисля.

– Може би щях да го направя много силен – реши Хейзъл. – Струва ми се, че от мен би излязъл добър Генерален затруднител.

– Не по-добър от всеки друг.

– Кой знае по-добре от мен какво означава „нормален“?

– Така е – кимна Джордж. Започна да мисли за ненормалния си син, който сега се намираще в затвора, за Харисън, но двайсет и един топовни салюта отекнаха в главата му и сложиха край на това.

– Оу! – възкликна Хейзъл. – Беше страхотно, нали?

Беше толкова страхотно, че Джордж пребледня и се разтрепери. Зачервените му очи се изпълниха със сълзи. Две от осемте балерини в студиото рухнаха на пода и се уловиха за слепоочията.

– Изведнъж доби толкова уморен вид – каза Хейзъл. – Защо не се изтегнеш на канапето? Така ще можеш да подпреш торбата с тежестите си на възглавницата, скъпи. – Имаше предвид торбата от зебло с двайсет килограма оловни сачми, заключена с катинар за врата му. – Отиди и я подпри, нямам нищо против известно време да не си равен с мен.

Джордж повдигна леко торбата, за да почувства тежестта ѝ.

– Не ми пречи – заяви той. – Вече не ѝ обръщам внимание. Превърнала се е в част от мен.

– Напоследък ми се струваш уморен – каза Хейзъл. – Изтощен. Ех, да имаше как да пробием дупка на дъното и да извадим малко, съвсем малко от сачмите...

– Две години затвор и две хиляди долара глоба за всяко топче... Не мисля, че си струва.

– Ако можеше да изваждаш по малко, когато се върнеш от работа... Искам да кажа, че тук не трябва да се състезаваш с никого... Само седиш.

– Ако аз го направя, ще го направят и други и току-виж пак сме се оказали в тъмните времена, когато всеки се е състезавал с всички останали. Това няма да ти хареса, нали?

– Никак.

– Ето това е. В момента, в който хората започнат да мамят и да заобикалят законите, какво според теб ще стане с обществото?

Ако Хейзъл не бе отговорила на този въпрос, Джордж нямаше да може да ѝ помогне, защото сирените отново завиха в мозъка му.

– Предполагам, че ще се разпадне – поклати глава тя.

– Какво? – попита Джордж с празен поглед.

– Обществото – повтори Хейзъл. – Нали току-що каза това?

– Кой знае? – попита Джордж.

Изведнъж телевизионната програма прекъсна, заради новините. В началото не се разбра съвсем ясно за какво става дума, тъй като говорителят, както всички други говорители, имаше трудности с говоренето. В продължение на минута и половина, изпаднал в състояние на повишена възбуда, той парави опити да произнесе: „Дами и господа“.

Най-накрая се отказа и подаде листа на една балерина, за да го прочете.

– Няма нищо – успокои го Джордж. – Той се опита. Това е важното. Опита се да направи най-доброто, с каквото му е дал Господ. Трябва да го повишат, задето се опитва толкова усърдно.

– Дами и господа... – започна да чете балерината. Сигурно беше удивително красива, защото маската ѝ бе ужасна. Не беше трудно да се забележи, че е беше най-силната и грациозна от всички танцьорки, защото торбата с тежестите ѝ беше колкото на стокилограмовите мъже.

Наложил се да се извини за гласа си, защото беше нечестно една жена да използва такъв глас. Гласът ѝ представляваше топла, светла, безвременна мелодия.

– Извинете ме – каза балерината и направи гласа си абсолютно неконкурентноспособен. – Харисън Бержерон, четиринасетгодишен – изграчи тя непоносимо, – току-що е избягал от затвора, където е бил задържан по подозрения в заговор за сваляне на правителството. Той е гений, атлет, недостатъчно затормозен и следва да бъде разглеждан като крайно опасен.

На екрана се появи полицейска снимка на Харисън Бержерон –

надолу с главата, след това настрани, отново надолу с главата, после нагоре с дясната страна. На снимката личеше ръстът му, съпоставен с разграфената на метри и сантиметри стена отзад – беше висок точно два метра.

Останалото от външния му вид беше карнавал и железария. Никой досега не бе носил по-тежки и обемисти тежести. Той ги надрастваше по-бързо, отколкото хората на Генералния затруднител успяваха да измислят нови. Вместо малък приемник в ухото, на главата му имаше огромни слушалки и очила с дебели, вълнисти лупи. Тези очила трябваше не само да му пречат да вижда, но и да му причиняват остри главоболия.

По цялото му тяло висяха метални парчета. Обикновено в спънките на силните хора се долавяше някаква симетрия, някаква военна подреденост, но Харисън приличаше на крачещ склад за вторични суровини. В състезанието на живота той носеше върху себе си сто и петдесет килограма.

За да развалят хубавия му вид, хората на Генералния затруднител го бяха накарали да си сложи червена гумена топка, вместо нос, да обръсне веждите си и да покрие равните си бели зъби с хаотично разположени черни коронки.

– Ако видите това момче – продължи да чете балерината, – недейте, повтарям, недейте да се опитвате да водите разумен разговор с него.

Чу се писък, сякаш някой отскубваше врата от пантите ѝ.

Откъм телевизора долетяха крясъци и отчаяни викове. Снимката на Харисън Бержерон се залюля на екрана, сякаш танцуваше в ритъма на земетресение.

Джордж Бержерон правилно определи какво е това земетресение, защото собственият му дом многократно бе разтърсван от същия рушаш ритъм.

– Боже! – възкликна той. – Трябва да е Харисън!

Мисълта мигновено бе прогонена от главата му от звука на автомобилна катастрофа.

Когато отново успя да отвори очи, снимката на Харисън бе изчезнала от екрана. Изпълваше го истинският, живият Харисън.

Подрънкващ, огромен и напомнящ палячо, той се олюляваше в средата на студиото. Дръжката от изкъртената врата все още беше в ръката му. Балерини, техници, музиканти и говорители бяха паднали на колене в очакване на смъртта.

– Аз съм Императорът! – изрева Харисън. – Чувате ли? Аз съм Императорът! Всички трябва веднага да направят каквото кажа!

Той тропна с крак и студиото се разтърси.

– Дори и така, както стоя пред вас сега – осакатен, окуцял, болен – продължи да реве той, – аз съм най-великият владетел от всички, които някога са се раждали! А сега гледайте в какво мога да се превърна!

Харисън разкъса каишките на тежестите си, като че ли бяха мокра тоалетна хартия, а те трябваше гарантирано да издържат по триста килограма.

Парчетата старо желязо издрънчаха на пода.

Мушна палци под металната планка на катинара, придържащ съоръжението върху главата му. Счупи я като клечка кибрит. След това запрати очилата и слушалките в стената.

Махна гумения нос и на екрана се появи мъж, който би могъл да изпълни със страхопочитание Тор – бога на бурите.

– А сега ще избера моята императрица! – каза той и погледна надолу към треперещите от страх хора. – Нека първата жена, която посмее да се изправи на крака, дойде при мен, за да вземе своя партньор и своя трон!

Измина само миг, после една от балерините се надигна и се олюля като плачуща върба. Харисън измъкна умствения затруднител от ухото ѝ, счупи физическите спънки с удивителна лекота. Най-накрая махна маската.

Беше ослепително красива.

– Сега – продължи Харисън и пое ръката ѝ, – ще покажем на хората какво е значението на думата „танц“. Музика! – изкомандва той.

Музикантите запълзяха към столовете си, а Харисън ги освободи от тежестите им.

– Свирете колкото се може по-добре – нареди им той – и ще ви направя барони, херцози и графове!

Музиката започна. В началото беше нормална – евтина, тъпа, неискрена. Само че Харисън грабна двама музиканти от местата им, завъртя ги във въздуха като диригентски палки и изпя музиката, която искаше да му изсвирят. След това ги хвърли на столовете им.

Оркестърът засвири отново, този път много по-добре.

Известно време Харисън и неговата императрица само слушаха – мрачно, сякаш синхронизираха сърцата си с ритъма.

След това преместиха центъра на тежестта си върху пръстите на краката.

Харисън постави огромните си ръце върху тънкия кръст на момичето, давайки му възможност да изпита безтегловността, която скоро

щеше да им принадлежи.

След това се понесоха във въздуха, изпълнени с радост и красота.

Изоставиха не само законите на хората, но също така законите на гравитацията и на движението.

Носеха се, въртяха се, плуваха, летяха, приклякаха.

Скачаха като елени на Луната.

Таванът на студиото беше висок десет метра, но с всеки скок те се приближаваха до него.

Очевидно тяхна цел стана да целунат тавана.

Целунаха го.

След това неутрализираха действието на закона за гравитацията и останаха на няколко сантиметра под тавана, където се целуваха дълго, дълго.

Тогава в студиото влезе Даяна Муун Глампърс, Генералният затруднител, въоръжена с двуцевна ловджийска пушка десети калибър. Стреля два пъти и Императорът заедно с неговата Императрица умряха още преди да паднат на пода.

Даяна Муун Глампърс зареди пушката отново. Насочи я към музикантите и им каза, че им дава десет секунди да си сложат тежестите.

В този момент кинескопът на телевизора на семейство Бержерон изгоря.

Хейзъл се обърна към Джордж, за да отбележи факта. Но Джордж бе отишъл в кухнята, за да си вземе кутия бира.

Върна се с бирата и спря за миг, докато отзвучи сигналът от предавателя. После седна пак.

– Плакала ли си? – попита той Хейзъл.

– Аха – кимна тя.

– Защо?

– Забравих. За нещо по телевизията... наистина тъжно.

– Какво беше то?

– Всичко е толкова объркано в главата ми...

– Забрави тъжните неща – посъветва я Джордж.

– Винаги ги забравям – каза Хейзъл.

– Добро момиче – кимна той и се сепна. В главата му затрещяха изстрели.

– Боже! Личи си, че последното беше страхотно! – погледна го Хейзъл.

– Кажи го пак.

– Боже! Личи си, че последното беше страхотно!

КРАЙ

© 1961 Кърт Вонегът
© 1994 Владимир Германов, превод от английски

Kurt Vonnegut
Harrison Bergeron, 1961

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1262>]